ឯកសារស្រាវជ្រាវសង្ខេប

គណៈកម្មការទី៨ រដ្ឋសភា ទទួលបន្ទុកសុខាភិបាល សង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន យុវនីតិសម្បទា ការងារ បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងកិច្ចការនារី

ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ៖ សមិទ្ធផល និងបញ្ហាប្រឈម

ស្រាវជ្រាវដោយ៖ លោក លឹម សុវណ្ណារ៉ា

ដោយមានការចូលរួមពី៖ កញ្ញា វីន មូមូថេ

លោកស្រី វ៉ាន់ ណារី

ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៦

វិទ្យាស្ថានសភាកម្ពុជា

កំណត់សម្គាល់

វិទ្យាស្ថានសភាកម្ពុជា(វ.ស.ក) គឺជាស្ថាប័នឯករាជ្យមួយដែលផ្តល់ការគាំទ្រដល់សភាកម្ពុជាតាមរយៈការផ្តល់នូវឯកសារស្រាវជ្រាវ ទៅតាមសំណើរបស់សមាជិក-សមាជិកា និងគណៈកម្មការជំនាញរបស់រដ្ឋសភា-ព្រឹទ្ធសភា ដែលមានការ វិភាគទៅលើ បញ្ហាដែល កំពុងតែកើតមាននៅពេលបច្ចុប្បន្ន និងដែលអាចនឹងកើតឡើងនាពេលអនាគត លើប្រធានបទការរៀបចំច្បាប់ និងគោលនយោបាយ សាធារណៈ។ ឯកសារទាំងនេះផ្តល់នូវព័ត៌មានផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារសភា និងការងារ មណ្ឌល ឬ ភូមិភាគរបស់សមាជិក-សមាជិការសភា ក៏ប៉ុន្តែ រាល់អត្ថន័យដែលមាននៅក្នុងឯកសារទាំងនេះមិនមែនតំណាងឬឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈផ្ទាល់របស់ វិទ្យាស្ថានសភាកម្ពុជា សភា ឬសមាជិក-សមាជិកាណាម្នាក់នោះឡើយ។

ខ្លឹមសារនៃឯកសារទាំងនេះមានកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទរៀបចំច្បាស់លាស់ និងអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់តែជាឯកសារ យោង ប៉ុណ្ណោះ។ ឯកសារទាំងនេះមិនមានគោលបំណងផ្តល់ប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់ ឬទៅលើគោលនយោបាយណាមួយ ឡើយ ហើយក៏មិនបានធ្វើការសិក្សាអោយបានគ្រប់ប្រធានបទ ឬរាល់ខ្លឹមសារលម្អិតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនោះដែរ។

ខ្លឹមសារនៃគេហទំព័រនេះស្ថិតក្រោមច្បាប់ជាធរមានរបស់កម្ពុជា និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ។ រាល់ការរៀបចំឡើងវិញដោយដកស្រង់នូវផ្នែកណាមួយ ឬខ្លឹមសារទាំងស្រុងនៃឯកសារនៅក្នុងគេហទំព័រនេះ ត្រូវមានការអនុញ្ញាតពីវិទ្យាស្ថាន។

រក្សាសិទ្ធិ ឆ្នាំ២០១៦ វិទ្យាស្ថានសភាកម្ពុជា (វ.ស.ក)។

មាតិកា

១. សេចក្តីផ្តើម 1

២. សមិទ្ធផលនៃការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ 1

២.១. ថ្នាក់ជាតិ 1

២.២. ថ្នាក់ក្រោមជាតិ 2

៣. បញ្ហាប្រឈម 3

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន 6

ឯកសារយោង 8

១. សេចក្តីផ្តើម

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានការរាយការណ៍ថា ប្រជាពលរដ្ឋវ័យក្មេងចំនួនជាង ៣០០.០០០ នាក់ចូលប្រឡូកក្នុងទីផ្សារការងាររៀងរាល់ឆ្នាំ។ ចំនួននេះរំពឹងថានឹងមានការកើនឡើងដល់៤០០.០០០ នាក់នាពេលអនាគតដ៏ឆាប់ខាងមុខ។[1] ការបង្កើតការងារសម្រាប់អ្នកទាំងនោះ គឺជាបញ្ហាប្រឈមមួយសម្រាប់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ អនាគតសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាពឹងផ្អែកទៅលើកម្លាំងការងាររបស់ពលរដ្ឋវ័យក្មេង។ ប្រការនេះទាមទារឲ្យមានការអប់រំដែលកាន់តែពាក់ព័ន្ធ និងឆ្លើយតប និងប្រព័ន្ធបណ្តុះបណ្តាលជាច្រើនថែមទៀត ដើម្បីផ្តល់ដល់សិស្ស នូវចំណេះដឹង និងជំនាញដើម្បីក្លាយជាកម្លាំងការងារដែលប្រកបដោយផលិតភាព។[2] រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទទួលស្គាល់នូវសារៈ-សំខាន់នៃការមានកម្លាំងការងារដែលមានជំនាញ ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចដ៏រឹងមាំ និងប្រកបដោយភាពប្រកួតប្រជែង។

២. សមិទ្ធផលនៃការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ

២.១. ថ្នាក់ជាតិ

នៅក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានគូសបង្ហាញគោលនយោបាយជាអាទិភាពប្រាំ នៅក្នុងការលើកកម្ពស់គុណភាព និងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើតួនាទីនៃការអភិវឌ្ឍជំនាញ កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រតាមរយៈការផ្តល់ជំនាញមូលដ្ឋានដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រតាមជនបទ និងគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍបុគ្គលម្នាក់ៗដោយផ្តល់នូវជំនាញ។ គោលនយោបាយទាំងប្រាំរួមមាន៖

(១) ផ្សារភ្ជាប់ការបណ្តុះបណ្តាលទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ
(២) ធានានូវគុណភាពនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីលើកកម្ពស់ផលិតភាព
(៣) ពង្រឹងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន
(៤) ធានានូវសមភាពក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល
(៥) លើកកម្ពស់ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម។[3]

ជាង២ទស្សវត្សន៍កន្លងមកនេះ មានសិស្សចំនួនជាង ៨៦ ៣ាន់ នាក់បានចុះឈ្មោះនៅគ្រឹះស្ថានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ហើយជាង ៨០% នៃសិស្សទាំងនោះ មកពីតំបន់ជនបទ ហើយ ៥៥% នៃអ្នកចុះឈ្មោះទាំងនោះ គឺជាស្ត្រី។ ជាការគួរឲ្យកត់សម្គាល់ អត្រានៃការបោះបង់ការសិក្សា មានកម្រិតទាប (៤,៥%)។ ក្នុងចំណោម គ្រឹះស្ថានសរុបចំនួន ៣៨ គ្រឹះស្ថានចំនួន ៨

មានទីតាំងនៅភ្នំពេញ និង៣០ផ្សេងទៀត មានទីតាំងនៅតាមបណ្តាខេត្តផ្សេងៗទូទាំងប្រទេស។ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលសរុបមានចំនួន ១.៧៨៤នាក់ ក្នុងនោះស្ត្រីមានចំនួន ៧២១នាក់(៤០%)។

តារាងទី១៖ គ្រឹះស្ថាន សិស្ស និងបុគ្គលិកបណ្តុះបណ្តាល

ទីតាំង	ចំនួនវិទ្យាស្ថាន[4]	ការចុះឈ្មោះ		បោះបង់ការសិក្សា		គ្រូបណ្តុះបណ្តាល	
		សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី
ទូទាំងប្រទេស	38	86,616	47,669	3,932	1,796	1,784	721
ភ្នំពេញ	8	15,168	6,325	874	235	254	135
ខេត្ត	30	71,448	41,344	3,058	1,561	1,530	586

ប្រភព៖ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ ស្ថិតិអំពីការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ (ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤)

ដើម្បីយល់អំពីទំនាក់ទំនងរវាងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងការរកប្រាក់ចំណូល ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យភាគរយនៃអ្នកដែលបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល ហើយបានទទួលការងារ។ អត្រាទទួលបានការងារធ្វើសរុបបន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល មានកម្រិតខ្ពស់ល្អ ពោលគឺ ៦៦%។ អត្រាទទួលបានការងារធ្វើកើនរហូតដល់ ៧៥% សម្រាប់អ្នកបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលជាស្ត្រី។ អ្នកដែលបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមខេត្តមានភាពប្រសើរជាងអ្នកបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅភ្នំពេញ។ ក្នុងពេលដែល ៧៣% នៃអ្នកបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមខេត្តរកការងារបាន មានតែ ៣៣% នៃអ្នកបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅភ្នំពេញអាចរកការងារបាន។

តារាងទី២៖ ទទួលបានការងារបន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល (ទូទាំងប្រទេស)

ទីតាំង	ចំនួនគ្រឹះស្ថាន	ចុះឈ្មោះ-បោះបង់ការសិក្សា		ទទួលបានការងារបន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការសិក្សា		ភាគរយ (%)	
		សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី
ទូទាំងប្រទេស	38	82,684	45,873	54,919	34,270	66%	75%
ភ្នំពេញ	8	14,294	6,090	4,677	1,766	33%	30%
ខេត្ត	30	68,390	39,783	50,242	32,504	73%	82%

ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកនិពន្ធដោយពឹងផ្អែកលើស្ថិតិអំពីការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈរបស់ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ (សីហា ២០១៤)។

២.២. ថ្នាក់ក្រោមជាតិ

ខេត្តចំនួន ៤ ដែលជាគោលដៅនៃដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់គណៈកម្មការទី៨ នៃរដ្ឋសភា គឺខេត្តមណ្ឌលគិរី រតនគិរី ស្ទឹងត្រែង និងខេត្តក្រចេះ ដែលខេត្តនីមួយៗមានគ្រឹះស្ថានអប់រំបណ្តុះបណ្តាលចំនួន ១។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ខេត្តក្រចេះនាំមុខគេក្នុងចំណោមខេត្តទាំង៤ លើអត្រានៃការ

ចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងគ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាលរបស់ខ្លួន (២.៦៥៤) បន្ទាប់មកខេត្តរតនគីរី (១.៥០០)។ ខេត្តស្ទឹងត្រែងមានចំនួនតែ ២៦០ នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលបានចុះឈ្មោះក្នុងកម្មវិធីអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។

តារាងទី៣៖ គ្រឹះស្ថាន សិស្ស និងគ្រូបណ្តុះបណ្តាលតាមខេត្ត

ខេត្ត	ចំនួនវិទ្យាស្ថាន	សិស្ស				គ្រូបណ្តុះបណ្តាល	
		ការចុះឈ្មោះ		ការបោះបង់ការសិក្សា			
		សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី	សរុប	ស្រី
មណ្ឌលគីរី	1	376	184	12	1	13	0
រតនគីរី	1	1,500	627	283	125	15	6
ស្ទឹងត្រែង	1	260	156	0	0	23	8
ក្រចេះ	1	2,654	1,724	27	16	36	2
ខេត្តផ្សេងៗ	26	66,658	38,646	2,736	1,419	1,443	570
ភ្នំពេញ	8	15,168	6,325	874	235	254	135
ទូទាំងប្រទេស	38	86,616	47,662	3,932	1,796	1,784	721

ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកនិពន្ធដោយពឹងផ្អែកលើស្ថិតិអំពីការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ នៃក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ (សីហា ២០១៤)។

៣. បញ្ហាប្រឈម

បើទោះបីជាការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈបានទទួលនូវភាពជោគជ័យក៏ដោយ ក៏នៅតែមានបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដែលរួមមាន៖

(១) មិនអាចទាក់ទាញបានចំនួនគ្រប់គ្រាន់ នៃអ្នកដែលត្រូវការបំផុត នូវការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកជំនាញ ដូចជាអ្នកគ្មានការងារធ្វើ អ្នកមានការងារធ្វើមិនគ្រប់គ្រាន់ ក្រុមដែលជួបការលំបាក (ពិការភាព) និងក្រុមដែលបានបោះបង់ការសិក្សា។

(២) ខ្វះខាតគ្រូអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈដែលមានសមត្ថភាព

(៣) ការគ្រប់គ្រង និងដឹកនាំនៅមានកម្រិត

(៤) មានភាពទន់ខ្សោយក្នុងការទំនាក់ទំនងល្អ និងការរកទីផ្សារ

(៥) មិនមានសម្ភារៈបណ្តុះបណ្តាល ឬសម្ភារៈសិក្សា គ្រឿងបរិក្ខា គ្រប់គ្រាន់

(៦) មិនមានសមភាពក្នុងការចុះឈ្មោះចូលរៀនក្នុងគ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាល

(៧) ភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជនមានកម្រិត។[5]

យោងតាម ADB បញ្ហាប្រឈមចម្បងទៅនឹងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ រួមមាន៖

(១) មិនមានការផ្តោតលើសហគ្រិនភាព

(២) ខ្វះខាតនូវប្រព័ន្ធធានានូវគុណភាព និងព័ត៌មានទីផ្សារការងារ

(៣) មានភាពទន់ខ្សោយក្នុងការត្រួតពិនិត្យកម្មវិធីសិក្សានៃការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ និងគ្រឹះស្ថាន

(៤) ទំនាក់ទំនងរវាងសហគ្រាស និងក្រុមហ៊ុននៅមានកម្រិត

(៥) ខ្វះឱកាសចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលផ្លូវការនៅតាមជនបទ

(៦) ខ្វះសិល្បៈ និងភាពបត់បែនក្នុងការផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល

(៧) មិនមានធនធានហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់គ្រាន់។[6]

ពីការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ទៅជាការឆ្លើយតបទៅតាមតម្រូវការ

សំណួរគោលនយោបាយសំខាន់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈគឺ៖ តើការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈគួរជាការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ (Supply driven) ឬ ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ (Demand Driven)? ប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈនៅកម្ពុជា គឺជាយន្តការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ (Supply Driven)។ ការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់មានន័យថា គ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាលនៅតែផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលលើជំនាញដដែលៗ ដោយមិនបានគិតដល់តម្រូវការនៃសហគ្រាស និងទីផ្សារការងារ។[7] ប្រព័ន្ធនៃការបណ្តុះបណ្តាលតាមរយៈរបៀបផ្គត់ផ្គង់ទៅនឹងតម្រូវការ (Supply-Demand Driven) ខុសពីការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ (Supply driven) ទៅចំណុចទាំងនេះ៖ ការប្រើព័ត៌មានត្រលប់ពីទីផ្សារ អភិបាលកិច្ច ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថាន ការលើកទឹកចិត្ត កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងគ្រូបង្រៀន។ តារាងខាងក្រោមបង្ហាញនូវភាពខុសគ្នារវាងការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ និងការបណ្តុះបណ្តាលឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ។

តារាង៤៖ លក្ខណៈនៃប្រព័ន្ធនៃការបណ្តុះបណ្តាលតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ និងឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ

ផ្នែក	ផ្តោតលើការផ្គត់ផ្គង់		ផ្តោតលើតម្រូវការ
ព័ត៌មានត្រលប់ពីទីផ្សារ	មិនឆ្លើយតបទៅនឹងទីផ្សារ	↔	ពឹងផ្អែកលើព័ត៌មានត្រលប់ពីទីផ្សារ។ ឧ. ការអង្កេតទៅលើអ្នកដែលបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល តើពួកគេធ្វើអ្វីក្រោយបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល
អភិបាលកិច្ច	មានកិច្ចការរដ្ឋបាលច្រើន និងគ្រប់ដណ្តប់ដោយរដ្ឋ	↔	ចូលរួមដោយអ្នកប្រើប្រាស់ចុងក្រោយពោល គឺនិយោជក
ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថាន	មានគណនេយ្យភាពតិចតួចចំពោះលទ្ធផល	↔	មានគណនេយ្យភាពប្រកបដោយនិរន្តភាព ចំពោះលទ្ធផល
ការលើកទឹកចិត្ត	គោរពគោលការណ៍ និងយកចិត្តតែអ្នកទទួលបន្ទុកចំណាយ	↔	បង្កើនចំណូលដោយការផ្តល់សេវានៅក្នុងទីផ្សារ
កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល	មិនប្រែប្រួលពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ	↔	ប្រែប្រួលទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ
គ្រូបង្រៀន	ពេញម៉ោង ជាញឹកញាប់ជាមន្ត្រីរាជការ ឬអ្នកដែលមានកិច្ចសន្យាការងាររយៈពេលវែង ការចាកចេញពីការងារមានកម្រិតទាប ចំណាយពេលធ្វើការនៅតែក្នុងគ្រឹះស្ថាន	↔	កិច្ចសន្យាការងាររយៈពេលខ្លី ប្រើប្រាស់បុគ្គលិកមិនធ្វើការពេញម៉ោង ជួនកាលមានការចាកចេញពីការងារញឹកញាប់ ការធ្វើទស្សនកិច្ចនៅតាមសហគ្រាសដើម្បីសិក្សាជំនាញដែលមានតម្រូវការ
សិក្ខាកាម	ទទួលការបណ្តុះបណ្តាលតែក្នុងស្ថាប័ន	↔	អនុវត្តការងារ និងកម្មសិក្សានៅក្នុងឧស្សាហកម្ម
ទីតាំង និងគ្រឿងបរិក្ខា	មានស្រាប់	↔	សម្របតាមស្ថានការណ៍ អាចជួល
ថវិកា	ត្រូវបានធានា មិនខ្វល់ពីការបំពេញការងារ	↔	ត្រូវតែរក

ប្រភព៖ ADB 2009, p 15. [8]

តើអ្វីទៅជាមធ្យោបាយក្នុងការផ្លាស់ប្តូរពី ការផ្តោតលើការបណ្តុះបណ្តាលរបៀបផ្គត់ផ្គង់ ឲ្យទៅជាប្រព័ន្ធនៃការបណ្តុះបណ្តាលដែលផ្តោតលើតម្រូវការទីផ្សារ? ខាងក្រោមនេះ គឺជាជំហានមួយចំនួនដែលអាចប្រើប្រាស់បាន៖[9]

- ផ្តោតលើនយោជកក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ច។
- ត្រូវរៀបចំឲ្យមានការអង្កេតលើអ្នកដែលបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល តើពួកគេធ្វើអ្វីក្រោយបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្លាស់ប្តូរកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលទៅតាមលទ្ធផលនៃការអង្កេតនោះ។
- ចំណាយលើអ្នករៀបចំកម្មវិធីសិក្សាដើម្បីឲ្យកម្មវិធីសិក្សានេះមានការឆ្លើយតបទៅនឹងទីផ្សារដែលពឹងផ្អែកលើស្តង់ដារការងារ។
- ធ្វើការចំណាយទៅតាមការបំពេញការងារធៀបទៅនឹងការកំណត់ជាមុននូវបរិមាណ និងគុណភាព។ ឧ. តាមសិក្ខាកាម និងពេលវេលា តាមចំនួនអ្នកបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលដែលមានសមត្ថភាពតាមស្តង់ដារ ឬក៏ទៅតាមចំនួនអ្នកដែលបញ្ចប់ការការបណ្តុះបណ្តាលហើយមានការងារធ្វើ។
- ធ្វើឲ្យអ្នកគ្រប់គ្រង និងស្ថាប័នមានគណនេយ្យភាពទៅនឹងលទ្ធផលចំពោះក្រុមប្រឹក្សាភិបាលដែលភាគច្រើនជានយោជក
- តម្រូវឲ្យថវិកាទាំងអស់ ឬភាគខ្លះ ត្រូវតែរកបានមកពីទីផ្សារ និងធ្វើឲ្យស្ថាប័នមានស្វ័យភាព និងមានសមត្ថភាពធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដោយខ្លួនឯង ដោយមានវិធានការណ៍សមស្របក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងគណនេយ្យ។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ជាងពីរទសវត្សរ៍ កម្ពុជាបានទទួលនូវលទ្ធផលល្អនៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។ ការចុះឈ្មោះ មានស្ថិរភាពទូទាំងប្រទេស។ អំពីការងារវិញ សិស្សជាស្ត្រីដែលបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល មាននិន្នាការប្រសើរជាងសិស្សជាបុរសដែលបានបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាល ហើយសិស្សដែលបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមបណ្តាខេត្តមាននិន្នាការប្រសើរជាងសិស្សដែលបញ្ចប់ការបណ្តុះបណ្តាលនៅភ្នំពេញ។ ក្នុងន័យនេះ ប្រព័ន្ធការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ គួរត្រូវបានពង្រីក ដោយផ្តល់ការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើសិស្សជាស្ត្រី និងនៅតាមជនបទ។ នៅពេលដែលប្រទេសកំពុងឈានចូលដំណាក់កាលថ្មីមួយនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានមានដំណើរការ ការឈានចូលជាប្រទេសដែលមានចំណូលទាបមធ្យមក្នុងពេលឆាប់ៗ និងការវិវឌ្ឍផ្សេងៗទៀតនៃសសរស្តម្ភសេដ្ឋកិច្ច និងឧស្សាហ-

កម្ម) ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងដើរតួនាទីកាន់តែសំខាន់ក្នុងការបំពេញនូវកង្វះខាតជំនាញ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈនៅមានកម្រិត ដោយទទួលបានសិស្សចំនួនត្រឹមតែ ៤,០០០ នាក់ក្នុងមួយឆ្នាំ។ ការពង្រីកប្រព័ន្ធអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ គឺជាបញ្ហាមួយដែលត្រូវចូលរួមដោះស្រាយពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។ បន្ថែមលើការពង្រីកនេះ យន្តការនៃការផ្លាស់ប្តូរពីការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ ឲ្យទៅជាយន្តការឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ គឺជាការអនុវត្តមួយដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមួយចំនួន។ ការផ្លាស់ប្តូរពីការអនុវត្តតាមរបៀបផ្គត់ផ្គង់ឲ្យទៅជាយន្តការឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការ នឹងធ្វើឲ្យការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ មានលក្ខណៈឆ្លើយតបទៅនឹងទីផ្សារការងារ ដែលនឹងលើកកម្ពស់ដល់ការស្វែងរកការងាររបស់សិស្សផងដែរ។

ឯកសារយោង

---

[1] UNITED NATIONS COUNTRY TEAM May 2009 Situation Analysis of Youth in Cambodia: "Youth are not the creators of problems in society; rather, it society that bring the problems being faced by youth". Phnom Penh United Nation,.

[2] ASIAN DEVELOPMENT BANK 2014 Cambodia: Country Partnership Strategy (2014-2018). Phnom Penh Asian Development Bank,.

[3] UNESCO 2013. Policy Review of TVET in Cambodia Bangkok, Thailand: UNESCO.

[4] Number of institutions: total number of public TVET institution which have a real location and their management structure recognized by the MOLVT.

[5] TEP, O. 2011. Current Status & Future TVET Policy Ministry of Labor and Vocational Training.

[6] ASIAN DEVELOPMENT BANK 2014 Cambodia: Country Partnership Strategy (2014-2018). Phnom Penh Asian Development Bank,.p.2

[7] ASIA DEVELOPMENT BANK 2009. Good Practice in Technical and Vocational Education and Training. Philippines: Asian Development Bank,.p.13.

[8] Ibid. p.15.

[9] Ibid.pp.15-16.